

การใช้บริการสื่อโสตทัศนฯในสำนักบรรณสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

นางสาวสามิณี ชัยวาสี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2534

ISBN 974-577-276-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017411

1051359X

THE USE OF AUDIO-VISUAL SERVICES IN
THE OFFICE OF DOCUMENTATION AND INFORMATION,
SUKHOTHAI THAMMATHIRAT OPEN UNIVERSITY

Miss Saminee Chaivasee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Library Science
Graduate School
Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-577-276-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การใช้บริการสื่อโซเชียลในสำนักบรรณสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยสโขทัยธรรมมาธิราช

โดย

นางสาวสามีนี ชัยวาสิ

ภาควิชา

บรรณารักษศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ชติมา สัจจามันท์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรราชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณนิมล กุลบุญ)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ชติมา สัจจามันท์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วนิดา สุรวดี)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วลัยพร เหมะรัชตะ)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมเพียงแผ่นเดียว

สำเนา ชัยวาสิ : การใช้บริการสื่อโสตทัศน์ในสำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัย-
ธรรมาธิราช (THE USE OF AUDIO-VISUAL SERVICES IN THE OFFICE OF DOCU-
MENTATION AND INFORMATION, SUKHOTHAI THAMMATHIRAT OPEN UNIVERSITY)
อ.ที่ปรึกษา : รศ.ชุตินา สัจจานันท์, 184 หน้า. ISBN 974-577-276-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการใช้ ปัญหา ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะใน
การใช้บริการสื่อโสตทัศน์ ในสำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ผลการวิจัยพบว่า ในด้านสภาพการใช้ ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการใช้บริการ
สื่อโสตทัศน์เพื่อความบันเทิง วิธีการค้นหาสื่อโสตทัศน์ที่ต้องการโดยขอคำแนะนำจากผู้ให้บริการสื่อโสตทัศน์
และใช้บริการสื่อโสตทัศน์เฉลี่ยในระดับน้อย และไม่เคยใช้ โดยใช้บริการยืม-คืนสื่อโสตทัศน์มากกว่างาน
บริการอื่น ประเภทของสื่อโสตทัศน์ที่ให้บริการมากที่สุดคือ วีดิทัศน์ ประเภทของเนื้อหาที่ให้บริการมากที่สุด
คือ สารคดี ความรู้ทั่วไป

ผู้ให้บริการประสบปัญหาในการใช้บริการสื่อโสตทัศน์เฉลี่ยในระดับน้อยและไม่มีปัญหา ปัญหาที่
ประสบเฉลี่ยในระดับสูง คือ การประชาสัมพันธ์บริการประเภทต่าง ๆ ไม่เพียงพอ จำนวนผู้ให้บริการ
ไม่เพียงพอ จำนวนสื่อโสตทัศน์ที่ให้บริการไม่เพียงพอ ขาดการประชาสัมพันธ์เครื่องมือช่วยค้น และสถานที่
ตั้งของหน่วยบริการสื่อโสตทัศน์อยู่ไกล ทำให้การเข้าใช้บริการลำบาก

ผลการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้บริการสื่อโสตทัศน์ ปรากฏว่า ผู้ใช้บริการมีความ
พึงพอใจในเรื่อง งานบริการ ผู้ให้บริการ สื่อโสตทัศน์ โสตทัศนอุปกรณ์ อาคารสถานที่ และเครื่องมือช่วยค้น
เฉลี่ยในระดับปานกลาง และส่วนใหญ่คิดว่าระเบียบการให้บริการสื่อโสตทัศน์เหมาะสม ยกเว้นเวลาการ
ให้ยืมวีดิทัศน์น้อยเกินไป

ภาควิชา ..... บรรณารักษศาสตร์ .....
สาขาวิชา ..... บรรณารักษศาสตร์ .....
ปีการศึกษา ..... 2533 .....

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

SAMINEE CHAIVASEE : THE USE OF AUDIO-VISUAL SERVICES IN THE OFFICE OF DOCUMENTATION AND INFORMATION, SUKHOTHAI THAMMATHIRAT OPEN UNIVERSITY. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF.CHUTIMA SACCHANAND. 184 pp. ISBN 974-577-276-3

The objective of this study is to investigate the usage, problems, opinions and recommendations concerning the audio-visual services in the Office of Documentation and Information, Sukhothai Thammathirat Open University.

This study found that most of the users use these services for enjoyment. And when they use the service ask for recommendations from the staff of the library. However they either use the audio-visual services rarely or not at all. When they do use the audio-visual services, they use the circulation service more than any other service in the audio-visual section. the audio visual materials most often used are video tapes. And the content of the video tapes is most often documentary and general knowledge material.

The problems faced by the users are either few or no problems at all. However, the problems most often mentioned are as follows: inadequate service, insufficient library staff, insufficient audio-visual materials as well as a lack of an inadequate materials indexes and the inconvenient location of the audio visual department.

The results of this research indicates that, on the average, the users are satisfied with the services of the audio-visual section its staff, audio visual materials, equipment, facilities and the material index at a moderate level. Most of the users accept that the services are suitable except that the lending period is too short.

ภาควิชา ..... บรรณารักษศาสตร์
สาขาวิชา ..... บรรณารักษศาสตร์
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต ..... *Thira Teerd*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *Prof. Chutima*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาว่า.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ชุติมา ลัจจานันท์ อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ซึ่งได้ให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขเนื้อหาของเรื่อง ตลอดจนนัดเวลา สำนวนภาษา ตั้งแต่ต้นจนกระทั่งสำเร็จ และขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นรณนิมล กลมณู ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วนิดา สรวดี และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วลัยพร เหมะรัชตะ ผู้เป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำอย่างดีในการแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มอบทุนเพื่อใช้จ่าย ในการทำวิทยานิพนธ์ ท้ายสุดขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ คุณสนั่นหา ภัทรชาคร นี น้อง ตลอดจนเพื่อน ๆ ทุกคนที่เป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

สามินี ชัยวาสี

สารบัญ

ช

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
รายการตารางประกอบ.....	ณ

บทที่

1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
แนวเหตุผลของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
วิธีดำเนินการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	5
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
2. สื่อโสตทัศน์	14
ความหมายของสื่อโสตทัศน์.....	14
ความสำคัญของสื่อโสตทัศน์.....	15
ประเภทของสื่อโสตทัศน์.....	17
ความสำคัญของสื่อโสตทัศน์ต่อระบบการศึกษาทางไกล ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.....	24
บริการสื่อโสตทัศน์ ฝ่ายบริการสื่อการศึกษา สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.....	28
3. วิธีดำเนินการวิจัย	34
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	34
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	37
การทดสอบเครื่องมือในการวิจัย.....	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38
การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล.....	39

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม.....	41
ผู้ไม่ใช้บริการสื่อสังคม.....	54
ผู้ใช้บริการสื่อสังคม.....	58
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	120
สรุปผลการวิจัย.....	121
อภิปรายผล.....	128
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....	138
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	150
บรรณานุกรม	151
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	157
ภาคผนวก ข หน่วยบริการสื่อสังคม ฝ่ายบริการสื่อการศึกษา สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.....	173
ประวัติผู้เขียน.....	184

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสายการปฏิบัติงาน.....	35
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด.....	36
3 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสายการปฏิบัติงาน.....	41
3.1 จำนวนข้าราชการ สาย ก จำแนกตามตำแหน่ง.....	42
3.2 จำนวนข้าราชการ สาย ข จำแนกตามตำแหน่ง.....	43
3.2 จำนวนข้าราชการ สาย ค จำแนกตามตำแหน่ง.....	44
4 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการใช้และไม่ใช้บริการสื่อสังคม.....	45
5 ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสายการปฏิบัติงาน และการใช้และไม่ใช้ บริการสื่อสังคม.....	46
6 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ ช่วงอายุ และวุฒิการศึกษา และการใช้และไม่ใช้บริการสื่อสังคม.....	48
7 หน่วยงานที่สังกัดของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการใช้และไม่ใช้บริการ สื่อสังคม.....	51
8 ระยะเวลาการทำงานใน มสธ. ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการใช้ และไม่ใช้บริการสื่อสังคม.....	53
9 สาเหตุที่ไม่ใช้บริการสื่อสังคมของผู้ไม่ใช้บริการสื่อสังคม จำแนกตาม สายการปฏิบัติงาน.....	55
10 วิธีการส่งเสริมหรือช่วยให้ใช้บริการสื่อสังคมของผู้ไม่ใช้บริการสื่อสังคม จำแนกตามสายการปฏิบัติงาน.....	57
11 อัตราความถี่ในการใช้บริการสื่อสังคมของข้าราชการ จำแนกตามสาย การปฏิบัติงาน.....	59
12 การเข้าใช้บริการสื่อสังคมของข้าราชการ จำแนกตามสายการปฏิบัติงาน.....	61
13 วัตถุประสงค์ในการใช้บริการสื่อสังคมของข้าราชการ จำแนกตาม สายการปฏิบัติงาน.....	63
14 ความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับสื่อสังคมของข้าราชการ จำแนกตาม สายการปฏิบัติงาน.....	65
15 วิธีการค้นหาสื่อสังคมที่ต้องการของข้าราชการ จำแนกตามสายการปฏิบัติงาน..	67
16 การใช้บริการต่าง ๆ ของหน่วยบริการสื่อสังคมของข้าราชการ จำแนก ตามสายการปฏิบัติงาน.....	69

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
17 ความแตกต่างในการให้บริการยืม-คืนสื่อโสตทัศนระหว่างห้องสมุดของ ข้าราชการ จำแนกตามสายการปฏิบัติงาน.....	71
18 ความแตกต่างในการให้บริการนำชมงานของหน่วยบริการสื่อโสตทัศน ของข้าราชการ จำแนกตามสายการปฏิบัติงาน.....	72
19 ความแตกต่างในการให้บริการศึกษาค้นคว้าภายในหน่วยบริการสื่อโสตทัศน ของข้าราชการ จำแนกตามสายการปฏิบัติงาน.....	73
20 ความแตกต่างในการให้บริการจัดกิจกรรมส่งเสริมการให้บริการสื่อโสตทัศน ของข้าราชการ จำแนกตามสายการปฏิบัติงาน.....	74
21 ประเภทของเนื้อหาที่ใช้บริการของข้าราชการ จำแนกตามสายการปฏิบัติงาน....	77
22 ความแตกต่างในการให้บริการสื่อโสตทัศนที่มีเนื้อหาประเภทวิชาการในสาขา วิชาศิลปศาสตร์ของข้าราชการ จำแนกตามสายการปฏิบัติงาน.....	79
23 ความแตกต่างในการให้บริการสื่อโสตทัศนที่มีเนื้อหาประเภทข่าวของ ข้าราชการ จำแนกตามสายการปฏิบัติงาน.....	80
24 ความแตกต่างในการให้บริการสื่อโสตทัศนที่มีเนื้อหาประเภทบันเทิง ของข้าราชการ จำแนกตามสายการปฏิบัติงาน.....	81
25 ความแตกต่างในการให้บริการสื่อโสตทัศนที่มีเนื้อหาประเภทการ์ตูนของ ข้าราชการ จำแนกตามสายการปฏิบัติงาน.....	82
26 ความแตกต่างในการให้บริการสื่อโสตทัศนที่มีเนื้อหาประเภทเพลงของ ข้าราชการ จำแนกตามสายการปฏิบัติงาน.....	83
27 ประเภทของสื่อโสตทัศนที่ใช้บริการของข้าราชการ จำแนกตามสาย การปฏิบัติงาน.....	85
28 ความแตกต่างในการให้บริการสื่อโสตทัศนประเภทภาพยนตร์ของข้าราชการ จำแนกตามสายการปฏิบัติงาน.....	87
29 ความแตกต่างในการให้บริการสื่อโสตทัศนประเภทสไลด์ของข้าราชการ จำแนกตามสายการปฏิบัติงาน.....	88
30 ปัญหาในการให้บริการสื่อโสตทัศนของข้าราชการ จำแนกตามสาย การปฏิบัติงาน.....	94
31 ความแตกต่างในปัญหาการให้บริการยืม-คืนสื่อโสตทัศนระหว่างห้องสมุด ล่าช้าของข้าราชการ จำแนกตามสายการปฏิบัติงาน.....	98

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
32 ความแตกต่างในปัญหาผู้ให้บริการมีจำนวนไม่เพียงพอของข้าราชการ จำแนกตามสายการปฏิบัติงาน.....	99
33 ความแตกต่างในปัญหาผู้ให้บริการขาดความรู้และความสามารถของข้าราชการ จำแนกตามสายการปฏิบัติงาน.....	100
34 ความแตกต่างในปัญหาผู้ให้บริการขาดมนุษยสัมพันธ์ที่ดีของข้าราชการ จำแนกตามสายการปฏิบัติงาน.....	101
35 ความแตกต่างในปัญหาผู้ให้บริการไม่มีความกระตือรือร้นในการให้บริการ ของข้าราชการ จำแนกตามสายการปฏิบัติงาน.....	102
36 ความแตกต่างในปัญหาเนื้อเรื่องของสื่อโสตทัศนที่ให้บริการไม่ตรงกับ ความต้องการของข้าราชการ จำแนกตามสายการปฏิบัติงาน.....	103
37 ความแตกต่างในปัญหาความไม่ทันสมัยของสื่อทัศนอุปกรณ์ที่ให้บริการของ ข้าราชการ จำแนกตามสายการปฏิบัติงาน.....	104
38 ความแตกต่างในปัญหาผู้ให้บริการไม่รู้จักวิธีใช้เครื่องมือช่วยค้นของข้าราชการ จำแนกตามสายการปฏิบัติงาน.....	105
39 ความแตกต่างในปัญหาสถานที่ตั้งของหน่วยบริการสื่อโสตทัศนอยู่ไกลทำให้ การเข้าใช้บริการลำบากของข้าราชการ จำแนกตามสายการปฏิบัติงาน.....	106
40 ความแตกต่างในปัญหาพื้นที่ภายในหน่วยบริการสื่อโสตทัศนคับแคบของ ข้าราชการ จำแนกตามสายการปฏิบัติงาน.....	107
41 ความแตกต่างในปัญหาจำนวนที่นั่งสำหรับผู้เข้าใช้บริการไม่เพียงพอของ ข้าราชการ จำแนกตามสายการปฏิบัติงาน.....	108
42 ความแตกต่างในปัญหาที่ตั้งของตู้บัตรรายการสื่อโสตทัศนไม่เหมาะสมของ ข้าราชการ จำแนกตามสายการปฏิบัติงาน.....	109
43 ความแตกต่างในปัญหาที่ตั้งของโสตทัศนอุปกรณ์ประเภทต่าง ๆ ที่จัดไว้ให้ บริการภายในหน่วยบริการสื่อโสตทัศนไม่เหมาะสมของข้าราชการ จำแนก ตามสายการปฏิบัติงาน.....	110
44 ความแตกต่างในปัญหาแสงสว่างในห้องบริการสื่อโสตทัศนไม่เพียงพอของ ข้าราชการ จำแนกตามสายการปฏิบัติงาน.....	111
45 ความพึงพอใจในการใช้บริการสื่อโสตทัศนของข้าราชการ จำแนกตามสาย การปฏิบัติงาน.....	113

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
46 ความแตกต่างในเรื่องความพึงพอใจในด้านผู้ให้บริการของข้าราชการ จำแนกตามสายการปฏิบัติงาน.....	115
47 ความแตกต่างในเรื่องความพึงพอใจในด้านผลิตภัณฑ์ของข้าราชการ จำแนกตามสายการปฏิบัติงาน.....	116
48 ความคิดเห็นในเรื่องระเบียบการให้บริการสื่อโทรศัพท์ ของหน่วยบริการ สื่อโทรศัพท์ของข้าราชการ จำแนกตามสายการปฏิบัติงาน และความเหมาะสม และไม่เหมาะสม.....	118